

30. VÝROČÍ ZALOŽENÍ ČESKÉ KONFERENCE REKTORŮ

Praha, Betlémská kaple, 16.2.2023

*Prof. Ing. Ivan Wilhelm, CSc.
emeritní rektor Univerzity Karlovy
předseda ČKR v letech 2000-2006*

Vážený pane předsedo ČKR,
vážený pane premiére,
vážení přítomní členové Vlády ČR,
magnificence rektorky a rektori,
vážené emeritní rektorky a rektori,
vzácní hosté, dámy a pánové

dovolte, abych poděkoval všem těm, kteří se přičinili o to, aby se dnešní shromáždění mohlo uskutečnit. Je to příležitost k setkání s řadou osobností, které prošly Českou konferencí rektorů, počínaje otci-zakladateli a současnými členy konče, a také vzpomnutí těch, kteří dnes již nejsou s námi. Nelze zde uvádět celý jmenný seznam všech. Rád bych navázal na mé předřečníky a chtěl bych uvést alespoň jedno jméno, jméno, které provází Českou konferencí rektorů od jejího založení podnes. Paní RNDr. Marie Fojtíková je ta dobrá duše, která věnuje ČKR nejen čas a energii, ale svým obětavým přístupem napomáhá činnosti ČKR, hlídá tradice spojené s činností ČKR, a rád jí vyjadřuji za tuto práci obdiv a dík.

Chci také poděkovat organizátorům za poskytnutí možnosti oslovit toto ctihodné shromáždění, kterým si 30. výročí založení České konference rektorů připomínáme. Tak jako při jiných výročích je obvyklý alespoň symbolický pohled zpět, tak můžeme nahlédnout na činnost České konference rektorů prostřednictvím 30letého vývoje našeho vysokého školství. Za toto období prošlo české vysoké školství významnými změnami a jeho stav se od stavu před 30 lety významně proměnil. Mezi prvními strategickými úkoly vysokých škol po roce 1989 bylo nejen zásadní otevření vysokých škol široké veřejnosti, ale také postavení vědecké a výzkumné činnosti na stejnou úroveň jako činnost vzdělávací. S odstupem času lze říci, že vědecká a výzkumná činnost má dnes v sektoru vysokých škol ČR svoje zcela stabilní místo a výsledky výzkumné a vědecké práce na vysokých školách jsou dnes srovnatelné jak s výzkumnou činností Akademie věd ČR, tak s touto činností vysokých škol srovnatelných zemí a současné požadavky na její provozování jsou většinou běžnými požadavky na zvyšování kvality dosahovaných výsledků.

Souběžně s procesem výzkumných a vědeckých činností se ve vysokoškolském sektoru odehrál proces modernizace vzdělávacích činností a zásadního zvýšení vzdělávacích kapacit. V 90. letech došlo u nás v řadě studijních programů k zásadním obsahovým změnám v jejich pojetí, byly zavedeny zcela nové studijní programy a konečně vznikla řada nových vysokých

školy, a to nejenom škol soukromých. Stačí letný pohled na mapu ČR, abychom zřetelně rozpoznali, kde nové, zejména veřejné vysoké školy vznikly, a jaké důvody k tomuto kroku vedly. Snadno nahlédneme, že to byl právě očekávaný rozhodující vliv vysokých škol na životní a kulturní úroveň a rozvoj regionu v užším či širším pojetí. Právě zvýšení celkové prosperity regionu bylo jedním z konečných cílů tohoto procesu. Šlo tedy vesměs o úkoly nikterak snadné, také poznamenané některými chybami a omyly. Jak se tyto cíle podařilo naplňovat a naplnit můžeme snadno posoudit pohledem na současnost. Jsem si jist, že řadě problémů nejrůznějšího druhu, se kterými se dnes potýkáme a snažíme se nalézt vhodné řešení k jejich překonání, bylo možné předcházet posílením vzdělávacích příležitostí, a to zejména ve zmíněných regionech. Je proto nanejvýš nutné věnovat nejen pozornost, ale i zvýšené úsilí k překonání těchto restů.

Dámy a pánové, v uvedeném období se však proměnily nejen vysoké školy. Proměnil se i svět kolem nás a jeho další změny nabírají na rychlosti. Radikalizace společenského vývoje je patrně nejvýznamnější okolností, ovlivňující život nejen jednotlivce, ale celé společnosti. Takové faktory jako klimatické změny, hospodářské krize anebo nově působící pandemie, jsou navíc umocněny společenskými tragédiemi, jako je agresivní válka Ruska vůči Ukrajině, islámský terorismus, aj. Intenzivní rozvoj informačních technologií přesunul vliv těchto fenoménů do nepředstavitelně vysokých oblastí nejen díky široké dostupnosti informací prakticky bez časových prodlev a geografických hranic. Zejména cílené využívání dezinformací představuje pro člověka zmatek a chaos ve vytváření osobních názorů a zaujímání postojů k nim. Zde ovšem není jiné cesty než poskytovat tolik potřebné vzdělání co nejširší části obyvatel v co nejlepší kvalitě. Je proto nezbytné pracovat na další modernizaci studijních programů v tomto směru. Vzdělání má poskytnout každému jednotlivci šanci porozumět současnému světu a také být nástrojem k prožití úspěšného života. Přál bych Vládě ČR i ministru školství, aby nabrali odvalu k realizaci rázných kroků v tomto směru, a našim vysokým školám dostatek pochopení a spolupráce na této cestě. Bez jejich pomoci nelze tohoto cíle dosáhnout.

Děkuji vám za pozornost.